

ด่วนที่สุด
ที่ กต ๑๐๐๔/๔๕๐

ภาค ๑๑
วันที่ ๑๓ มี.ค. ๖๑
เวลา ๑๔.๐๐ น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส27312 ล10 ก.ล.๑
รับที่ : ๕4263/๕๑ ก.ก. ✓
วันที่ : 23 มี.ค. 61 เวลา : 13:50

กระทรวงการต่างประเทศ
ถนนศรีอยุธยา กทม. ๑๐๕๐๐

๒๓ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความเห็นชอบต่อร่างเอกสารสุดท้ายของการประชุมกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ ๑๘ และร่างปฏิญญากรุงบากู

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรอนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. สรุปสาระสำคัญของร่างเอกสารสุดท้ายของการประชุมกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ ๑๘
๓. ร่างเอกสารสุดท้ายของการประชุมกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ ๑๘
๔. ร่างปฏิญญากรุงบากู พร้อมคำแปลภาษาไทยอย่างไม่เป็นทางการ

ด้วยนาย Elmar Mammadyarov รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สาธารณรัฐอาเซอร์ไบจานได้มีหนังสือเชิญให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเข้าร่วมการประชุมกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ ๑๘ (18th Mid-Term Ministerial Meeting of the Non-Aligned Movement - NAM) ณ กรุงบากู สาธารณรัฐอาเซอร์ไบจาน ระหว่างวันที่ ๓ - ๖ เมษายน ๒๕๖๑ โดยมีหัวข้อหลักของการประชุม คือ “การส่งเสริมสันติภาพและการพัฒนาระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Promoting international peace and development for sustainable development)” โดยในการนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้ นายชัยสิริ อนะมาน ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมการประชุมดังกล่าว

กระทรวงการต่างประเทศขอเสนอร่างเอกสารซึ่งที่ประชุมกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ ๑๘ จะพิจารณารับรอง ๒ ฉบับ ได้แก่ (๑) ร่างเอกสารสุดท้าย (Final Document) ของการประชุมฯ และ (๒) ร่างปฏิญญากรุงบากู (Baku Declaration) โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย ทั้งนี้ รอนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงการต่างประเทศ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว ดังความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

กลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดเป็นกลไกความร่วมมือพหุภาคีที่มีสมาชิกจากประเทศกำลังพัฒนา ๑๒๐ ประเทศ และเป็นเวทีแสดงท่าทีต่อประเด็นต่าง ๆ เช่น สันติภาพและการลดอาวุธ การปฏิรูปสหประชาชาติ และการพัฒนาที่ยั่งยืน ประเด็นเศรษฐกิจและสังคมอื่น ๆ

การประชุมกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดระดับรัฐมนตรีจะจัดขึ้นในช่วง ๑๘ เดือน หลังการประชุมสุดยอดกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดซึ่งจัดเป็นประจำทุก ๓ ปี เพื่อทบทวนและกำหนดแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ของกลุ่มฯ ในช่วงกึ่งกลางระหว่างการประชุมสุดยอด ทั้งนี้ การประชุมกลุ่มประเทศ

/ไม่ฝักใฝ่...

ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดระดับรัฐมนตรีครั้งที่ ๑๗ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๖ - ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ณ กรุงแอลเจียร์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนแอลจีเรีย โดยมีนายรชิต สิงห์เสนี เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก (ในขณะนั้น) เป็นผู้แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเข้าร่วมการประชุม

๑.๒ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

ในการประชุมสุดยอดกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ครั้งที่ ๑๗ ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๘ กันยายน ๒๕๕๙ ณ เกาะมาร์การิตา สาธารณรัฐโบลิเวียแห่งเวเนซุเอลา คณะผู้แทนไทยได้ร่วมพิจารณารับรองเอกสารสุดท้าย และเอกสารผลการประชุมอื่น ๆ ตามที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๙ แล้ว โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของไทยเป็นสำคัญ

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เอกสารสุดท้ายของการประชุมฯ ปฏิญญากรุงบาฏู และเอกสารอื่น ๆ ของการประชุมฯ ไม่เป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศและไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่เห็นควรเสนอขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีในเชิงนโยบาย เนื่องจากอาจมีนัยผูกพันทางการเมือง ที่มักใช้อ้างอิงในการกำหนดท่าทีในเรื่องต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ประเทศสมาชิกสามารถแจ้งข้อสงวนต่อเอกสารผลการประชุมดังกล่าวตามที่เห็นสมควรได้ในภายหลัง เอกสารข้างต้นจึงมีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทยและอยู่ในข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗)

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

โดยที่การประชุมฯ ครั้งที่ ๑๘ จะเริ่มต้นขึ้นในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๑ กระทรวงการต่างประเทศจึงขอให้นำเรื่องเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีภายในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑ เพื่อที่จะสามารถใช้เอกสารท่าทีไทยดังกล่าวในการเตรียมการที่เกี่ยวข้องต่อไปได้

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

๔.๑ ที่ประชุมฯ ครั้งนี้จะรับรองร่างเอกสารสุดท้าย (Final Document) ซึ่งสะท้อนท่าที พัฒนาการ และการดำเนินการของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดในเรื่องต่าง ๆ ในระดับโลกและภูมิภาค อาทิ ปัญหาการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สิทธิมนุษยชน การพัฒนาอย่างยั่งยืน และการปฏิรูปสหประชาชาติ โดยที่ประชุมคณะกรรมการประสานงานกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ณ นครนิวยอร์ก เป็นผู้ดำเนินการเจรจาและจัดทำร่างเอกสาร เพื่อเสนอให้ที่ประชุมสุดยอดฯ พิจารณา อย่างไรก็ตาม อาจมีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติม ก่อนที่จะได้รับการรับรองในที่ประชุมฯ ร่างเอกสารปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ และ ๓

๔.๒ ร่างเอกสารสุดท้ายของการประชุมฯ คณะผู้แทนถาวรเวเนซุเอลาประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก ในฐานะผู้ประสานงานกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด จัดการประชุมเพื่อเจรจาร่างเอกสารสุดท้ายของการประชุมฯ ระดับผู้เชี่ยวชาญ ระหว่างวันที่ ๕ - ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ โดยประเด็นสำคัญที่ยังไม่มีข้อยุติ และเกี่ยวข้องกับไทย มีดังนี้

๔.๒.๑ ประเด็นทะเลจีนใต้

กลุ่มประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations หรือ ASEAN) ได้เสนอถ้อยคำใหม่เกี่ยวกับประเด็นทะเลจีนใต้ เพื่อสะท้อนพัฒนาการล่าสุด แต่สาธารณรัฐเบารุส สาธารณรัฐซีเรีย สาธารณรัฐบุรุนดี สาธารณรัฐไลบีเรีย สาธารณรัฐเซียร์ราลีโอน สาธารณรัฐไลบีเรีย สาธารณรัฐคองโก และสาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน คัดค้านถ้อยคำดังกล่าวและยืนยันคงถ้อยคำเดิมตามเอกสารสุดท้ายของการประชุมกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดระดับรัฐมนตรี ณ กรุงแอลเจียร์ เมื่อปี ๒๕๕๗ ทั้งนี้ คาดว่า การเจรจาประเด็นดังกล่าวจะยังไม่สามารถบรรลุข้อสรุป

/และมีแนวโน้ม...

และมีแนวโน้มที่ข้อเสนอของกลุ่มอาเซียนอาจจะไม่ได้รับการบรรจุในเอกสารสุดท้ายของการประชุมฯ ดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นที่การประชุมสุดยอดกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ครั้งที่ ๑๗ ณ เกาะมาร์การิตา สาธารณรัฐโบลิเวียฯ แห่งเวเนซุเอลา เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๙

๔.๒.๒ สถานการณ์ในรัฐยะไข่

สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ และราชอาณาจักรฮัชไมต์จอร์แดนได้ เสนอด้วยคำเกี่ยวกับสถานการณ์ในรัฐยะไข่ ซึ่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาคัดค้านถ้อยคำดังกล่าว และยืนยัน ทำที่ไม่บรรจุถ้อยคำเรื่องนี้ในร่างเอกสารสุดท้ายของการประชุมฯ แม้ว่าประเด็นดังกล่าวจะถูกตัดออกจากเอกสาร สุดท้ายของการประชุมฯ ในการเจรจาล่าสุดของคณะผู้แทนถาวรประจำสหประชาชาติของรัฐสมาชิกกลุ่มไม่ฝักใฝ่ ฝ่ายใด ณ นครนิวยอร์ก แต่ยังคงมีความเป็นไปได้ที่สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ และประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะ ประเทศสมาชิกองค์การความร่วมมืออิสลาม (Organisation of the Islamic Cooperation หรือ OIC) จะเสนอ บรรจุถ้อยคำเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวในการประชุมระดับรัฐมนตรีต่อไป

๔.๓ ร่างปฏิญญากรุงบากู เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๑ คณะผู้แทนถาวรเวเนซุเอลา ประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก ได้เสนอร่างปฏิญญากรุงบากู ซึ่งเป็นเอกสารที่จะเสนอให้ที่ประชุมฯ พิจารณารับรอง (ดังปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔) มีสาระสำคัญย้าหลักการต่าง ๆ ที่กลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ให้ความสำคัญ เช่น การเคารพในอำนาจอธิปไตย สิทธิการกำหนดใจตนเองของประชาชน การระงับกรณีพิพาท โดยสันติ การงดเว้นจากการคุกคามและใช้กำลัง การพัฒนาที่ยั่งยืน การคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ร่างปฏิญญาฯ ยังอยู่ระหว่างการเจรจาปรับถ้อยคำ และหากประเทศสมาชิกตกลงได้ จะเสนอให้ที่ ประชุมฯ รับรองต่อไป ในส่วนของไทย คณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์กแจ้งข้อคิดเห็นว่า ในหลักการเอกสารดังกล่าวไม่ขัดกับท่าทีและผลประโยชน์ของไทย จึงน่าจะยอมรับเอกสารดังกล่าวได้

๔.๔ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยที่ร่างเอกสารสุดท้ายของการประชุมฯ และร่าง ปฏิญญากรุงบากูเป็นเอกสารแสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองต่อประเด็นระดับโลกและสถานการณ์ระหว่างประเทศ อาทิ สถานการณ์ในภูมิภาคและอนุภูมิภาคต่าง ๆ วิกฤตทางเศรษฐกิจและการเงิน สิทธิมนุษยชน การปฏิรูป สหประชาชาติ และประเด็นทางสังคมและการพัฒนา โดยไม่มีถ้อยคำหรือบริบทใดที่มุ่งจะก่อให้เกิดพันธกรณี ภายใต้อำนาจของกฎหมายระหว่างประเทศ เอกสารทั้งสองฉบับดังกล่าวจึงไม่เป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่าง ประเทศและไม่ใช่สนธิสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งใด ๆ

-

๖. ผลกระทบ

-

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

-

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

-

๙. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

๑๐.๑ ให้ความเห็นชอบร่างเอกสารสุดท้าย (Draft Final Document) ของการประชุมฯ และร่างปฏิญญากรุงบากู (Draft Baku Declaration) และให้ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายร่วมรับรองร่างเอกสารทั้งสองฉบับตามข้อ ๔.๑ และข้อ ๔.๓

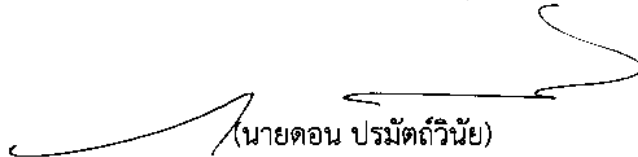
๑๐.๒ หากถ้อยคำเรื่องทะเลจีนใต้ในเอกสารสุดท้ายของการประชุมฯ ไม่สอดคล้องกับข้อเสนอของกลุ่มอาเซียน ขออนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศร่วมลงนามในหนังสือแจ้งข้อสงวน (reservation) ต่อถ้อยคำดังกล่าวในเอกสารสุดท้ายฯ เช่นเดียวกับรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนอื่น ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนต่อเอกสารสุดท้ายของการประชุมสุดยอดกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ครั้งที่ ๑๗ ณ เกาะมาร์กาเรตา เมื่อปี ๒๕๕๙ (ตามนัยข้อ ๔.๒.๑)

๑๐.๓ หากถ้อยคำเกี่ยวกับสถานการณ์ในรัฐยะไข่ที่ถูกบรรจุในเอกสารสุดท้ายของการประชุมฯ ไม่สอดคล้องกับท่าทีไทย แสดงท่าทีเชิงลบ หรือมีถ้อยคำรุนแรงประณามสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ขออนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมีหนังสือแจ้งข้อสงวนของไทย (reservation) หรือแสดงท่าทีที่อธิบายอย่างระมัดระวังถึงเหตุผลของไทยซึ่งทำให้ไม่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับถ้อยคำดังกล่าวได้ (ตามข้อ ๔.๒.๒)

๑๐.๔ หากมีการแก้ไขร่างเอกสารทั้งสองฉบับดังกล่าวที่มีสาระสำคัญหรือขัดต่อผลประโยชน์ของประเทศไทย ขออนุมัติให้กระทรวงการต่างประเทศใช้ดุลยพินิจในการเจรจาและดำเนินการแก้ไข โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอีก และขออนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมีหนังสือแจ้งข้อสงวนของไทย (reservation) ด้วย หากพิจารณาแล้วเห็นว่า มีถ้อยคำที่อาจไม่สอดคล้องกับผลประโยชน์และท่าทีของไทยโดยรวมในสาระสำคัญ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นายดอน ปรมัตถ์วินัย)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กรมองค์การระหว่างประเทศ
กองงานบริหารองค์การระหว่างประเทศ
โทร. ๐ ๒๒๐๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๒๑๔๑
โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๕๐๘๑
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ jitlaekal@mfa.go.th